

Lokal undervisningsplan for

Social- og Sundheds- hjælperuddannelsen

Grund- og hovedforløb

Godkendt i det lokale uddannelsesudvalg, december 2016
Gældende fra 1. januar 2017

Grundforløb 2 til Social- og sundhedshjælperuddannelsen

Denne lokale undervisningsplan beskriver den nye social- og sundhedshjælperuddannelse med virkning fra januar 2017, inklusive grundforløb 2. Social- og sundhedshjælperuddannelsen er pr. januar 2017 en selvstændig uddannelse og indledes med grundforløb 2. Uddannelsen er ændret med følgende:

- Nye obligatoriske uddannelsesspecifikke fag
- Nye valgfri uddannelsesspecifikke fag
- Ny mulighed for generhvervelse af Førstehjælpsbevis
- Tilpassede praktikmål

Beskrivelse af det uddannelsesspecifikke fag på Grundforløb 2

1. Fagets formål

Formålet med faget er, at eleven udvikler kompetence til at vælge og anvende uddannelsens anerkendte metoder til at løse arbejdsopgaver i konkrete og overskuelige praktiske sammenhænge. Endvidere er det formålet, at eleven udvikler kompetence til at indgå i og dokumentere arbejdsprocesser, der er typiske for uddannelsen. Eleven lærer at anvende eksisterende faglig dokumentation.

Eleven lærer gennem praktisk metodelære at forstå og anvende relevante arbejdsmetoder. Tilegnelse af uddannelsesspecifikke metoder er genstanden for undervisningen. Eleven skal kunne anvende forskellige arbejdsprocesser og arbejdsmetoder og kunne vælge hensigtsmæssige metoder. Eleven lærer at anvende almindeligt anerkendte værktøjer inden for uddannelsen.

Eleven lærer at beskrive og evaluere egne arbejdsprocesser gennem løsning af grundlæggende praktiske problemstillinger i forhold til uddannelsen. Eleven lærer at forstå og anvende faglig dokumentation og faglig kommunikation til at præcisere, erkende og evaluere egen faglig læring. Eleven udvikler kompetence til at kunne anvende fagudtryk og forstå almindeligt anvendte faglige begreber. Tilegnelse af faglige udtryk og begreber giver eleven grundlag for at kommunikere med andre fagpersoner om løsning af faglige problemstillinger.

Eleven udvikler kompetence til at arbejde innovativt i grundlæggende og relevante arbejdsprocesser. Eleven lærer om innovationsprocesser gennem praktiske projekter. Faget skal give eleven grundlag for at overveje og vurdere nye idéer og alternative muligheder for opgaveløsning i relevante undervisningsprojekter.

Eleven udvikler kompetence til at tilrettelægge og følge en arbejdsplan og lærer at samarbejde med andre om løsning af praktiske opgaver. Eleven lærer at udføre den nødvendige koordinering af de enkelte elementer i en arbejdsproces.

Fagets profil

Fagets profil har en tæt sammenhæng med hovedforløbet til Social- og sundhedshjælperuddannelsen og tilrettelægges med henblik på, at eleven opnår de relevante kompetencer på et grundlæggende niveau.

Erhvervsuddannelsen til social- og sundhedshjælper har som overordnet formål, at eleverne gennem skoleundervisning og praktikuddannelse opnår viden og færdigheder inden for det overordnede kompetenceområde:

Professionel omsorg, pleje og praktisk hjælp i et rehabiliterende perspektiv inden for det primærkommunale område.

Viden, færdigheder og kompetencer

I grundforløbet er de faglige mål beskrevet i tre kategorier: Viden, Færdighed og Kompetence. Nedenstående definition er hentet fra beskrivelsen af den danske kvalifikationsramme¹.

Viden omfatter både viden om et emne og forståelse, det vil sige, om man er i stand til at sætte sin viden i sammenhæng og forklare den for andre. Viden kan være både om teori og praksis.

Færdigheder er det, som man kan gøre eller udføre. Der kan være tale om praktiske færdigheder, kognitive færdigheder, kreative færdigheder eller kommunikative færdigheder.

Kompetencer er evnen til at anvende viden og færdigheder i en given kontekst. Her er ansvar og selvstændighed centrale begreber.

Viden

Viden er den viden og forståelse, som forventes af en person med en kvalifikation på et givet niveau. Beskrivelsen af viden omfatter følgende to aspekter:

- Hvilken type viden der er tale om, og hvor kompleks denne viden er. Type af viden vil sige, om der er tale om viden om teori eller viden om praksis. Endvidere om der er tale om viden inden for et fag, et fagområde eller et erhverv. Komplexitet vil sige, hvor forskellige situationer kompetencen kan anvendes i, og hvor uforudsigelige situationer den beherskes i.
- Om der er tale om forståelse. Det vil sige, i hvor stort omfang man kan sætte sin viden ind i en sammenhæng. Forståelse kommer eksempelvis til udtryk, når man kan forklare noget for andre.

Færdigheder

Færdigheder er, hvad en person kan gøre eller udføre. Beskrivelsen af færdighed omfatter følgende tre aspekter:

- Hvilken type færdighed der er tale om. Det vil sige, om der er tale om kognitive færdigheder (for eksempel at kunne regne), praktiske færdigheder (for eksempel at kunne svejse), kreative færdigheder eller kommunikative færdigheder (for eksempel at kunne udtrykke sig mundtligt eller skriftligt).
- Hvilken opgaveløsning færdigheden skal anvendes til. Det vil sige opgavens kompleksitet, hvilket igen vil sige, hvilke krav der stilles til udvælgelse og vurdering af viden, der indgår i opgaveløsningen.
- Hvilken kommunikation der kræves. Det vil sige, hvilke målgrupper der skal kommunikeres med, hvor komplekst budskabet er, og hvilke virkemidler der anvendes i kommunikationen.

Kompetencer

Kompetencer er den bevidste evne til at anvende viden og færdigheder i en given kontekst, eksempelvis arbejde eller studier. Ansvar og selvstændighed er centrale begreber her. Kompetence omfatter følgende tre aspekter:

- Handlerummet. Det vil sige, i hvilke typer af arbejds- eller studiemæssige sammenhænge viden og færdigheder kan bringes i spil. Hvilken grad af uforudsigelighed og foranderlighed vil der være i disse sammenhænge?
- Samarbejde og ansvar. Det vil sige, i hvor høj grad man kan varetage ansvaret for sit eget og andres arbejde. Hvor komplekse samarbejdssituationer kan man indgå i? Læring. Det vil sige, i hvor høj grad man kan tage ansvar for sin egen læring og kompetenceudvikling.

2. Faglige mål og fagligt indhold

Eleven har grundlæggende viden på følgende udvalgte områder inden for social- og sundhedsuddannelsen:

- 1) Social- og sundhedsvæsnets opbygning og faggruppens placering heri.
- 2) Rettigheder og pligter som fagperson i et ansættelsesforhold på social- og sundhedsområdet.
- 3) Grundlæggende pædagogisk teori, herunder faktorer der fremmer eller hæmmer motivation for egenomsorg samt kendskab til metoder til vejledning og guidning.
- 4) Kroppens opbygning, dens organsystemer og basale funktioner.
- 5) Hyppigst forekommende livsstilsrelaterede sygdomme, herunder KOL, diabetes, demens og hjerte-kar lidelser.

---

¹ <https://www.uvm.dk/Service/Publikationer/Publikationer/Uddannelse-og-undervisning-for-voksne/2010/kvalifikationsramme-stor?Mode=full>

- 6) Kost og motions betydning for fysisk og psykisk velvære.
- 7) Omsorg, personlig og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, under hensynstagen til etik, borgerens intimsfære og blufærdighed.
- 8) Kendskab til metodiske tilgange i faggruppens udøvelse af faget.
- 9) Sundhedsfaglig dokumentation og ansvar herfor.
- 10) Arbejdsrelaterede digitale og velfærdsteknologiske hjælpemidler.
- 11) Gældende ergonomiske principper ved personlig og praktisk hjælp med og uden hjælpemidler.

Eleven har færdigheder i at anvende følgende grundlæggende metoder og redskaber til løsning af enkle opgaver under overholdelsen af relevante forskrifter:

- 1) Normalt forekommende arbejdsredskaber, hjælpemidler og velfærdsteknologi.
- 2) Yde omsorg, personlig og praktisk hjælp til borgere med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse under hensyntagen til borgers helbredstilstand og intimsfære.
- 3) Professionelt fagsprog og kommunikation i det tværprofessionelle samarbejde.
- 4) Brancherettet informationsteknologi, herunder elektronisk kommunikation og informationsindsamling.
- 5) Sortere vasketøj og affald samt udvælge relevante hudplejemidler og rengøringsmidler.
- 6) Hygiejniske retningslinjer og afbrydelse af smitteveje.
- 7) Demonstration af hvordan man indretter arbejdspladsen og bruger sin krop under hensynstagen til de sikkerhedsmæssige, arbejdsmiljømæssige og ergonomiske regler.

Eleven har kompetence til at kunne:

- 1) Forklare borgerens forløb i social- og sundhedsvæsenet og faggruppens rolle heri.
- 2) Forstå og forklare rammerne for den rehabiliterende tilgang, herunder faggruppens funktion i forhold til at støtte borgeren i mestring af eget liv.
- 3) Forklare hvordan man kan igangsætte og understøtte sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter.
- 4) Vejlede borgeren i brugen af velfærdsteknologiske hjælpemidler samt vejlede og støtte borgere i kontakten med det digitale Danmark.
- 5) Møde borgere og pårørende på en etisk og respektfuld måde, herunder medvirke til at forebygge konflikter i jobudøvelsen.
- 6) Udvide motivation og tage aktivt ansvar for egen læring med fokus på egne ressourcer og begrænsninger.
- 7) Udøve jobfunktionen under hensynstagen til de sikkerhedsmæssige, arbejdsmiljømæssige, ergonomiske og hygiejniske principper.

Eleven skal have gennemført følgende grundfag på følgende niveau og med følgende karakter:

- 1) Dansk på D-niveau, bestået.
- 2) Naturfag på E-niveau, bestået

Certifikater eleven gennem undervisning i dette fag skal have opnået (evt. have opnået kompetence svarende til):

- 1) Kompetencer svarende til "Førstehjælp på erhvervsuddannelserne", efter Dansk Førstehjælpsråds uddannelsesplaner pr. 1. august 2016.
- 2) Kompetencer svarende til elementær brandbekæmpelse efter Dansk Brand- og sikringsteknisk Instituts retningslinjer pr. 1. september 2014.

Fagligt indhold

Forløbet er opdelt i temaer. Der undervises tværfagligt og helhedsorienteret med udgangspunkt i det fagområde, eleven uddanner sig til. Hvert tema indeholder konkrete mål inden for viden, færdigheder og kompetence. Der arbejdes bl.a. med metoder inden for bl.a. situationsbeskrivende cases, innovationsprocesser, skills-inspirerede aktiviteter og forumspil. Der er fokus på at understøtte elevernes evner til at igangsætte aktiviteter, motivere til aktivitet, gennemføre, evaluere og dokumentere aktiviteter.

Elevernes evne til refleksion indgår som et centralt element.
Se SOPUs metode og redskabskatalog: klik på link: [Metode- og redskabskatalog](#)

3. Tilrettelæggelse

Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges på grundlag af anvendelsesorienterede faglige emner og problemstillinger således at eleven udfordres fagligt i emner knyttet til den valgte uddannelse. Det bærende element i undervisningen er faglige eksperimenter, cases og værkstedsarbejde. Digitale medier skal inddrages, hvor det er relevant, og hvor det støtter elevens målopfyldelse.

Det problemorienterede, induktive og kollaborative undervisningsprincip har en central plads i tilrettelæggelsen af undervisningen. Undervisningen skal tilrettelægges med fokus på elevens undersøgende, eksperimenterende og reflekterende praksis. Undervisningen skal støtte elevens indlæring på tværs af fag og understøtte elevens faglige nysgerrighed.

Undervisningen tilrettelægges, så den understøtter elevens faglige progression og medvirker til at udvikle elevens faglige og personlige identitet.

Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges helhedsorienteret og praksisbaseret med anvendelse af varierede arbejdsformer, der styrker elevens læring. Digitale medier og værktøjer inddrages systematisk.

Undervisningen organiseres om cases og projekter, der fremmer innovativ refleksion og opgaveløsning. I undervisningen anvendes forskellige arbejdsformer, der vælges i forhold til uddannelsens erhvervsfaglige karakteristika, samspil mellem fag og styrkelse af elevens læring.

For at styrke den pædagogiske undervisningsdifferentiering i forbindelse med både unge og voksne, anvender SPU forskellige pædagogiske tilgange for at motivere den enkelte elev.

I forhold til elever under 25, har skolen fokus på Motivationspædagogik. Her fokuseret på hvordan underviseren kan udnytte og styrke elevens sociale og personlige kompetencer, for at skabe øget motivation hos eleven og understøtte opnåelsen af de faglige mål.

I den erfaringsbaserede læringsproces er der fokus på at koble egne erfaringer, andres erfaringer og den viden der skal til for at skabe læring og nye kompetencer. Denne tilgang præger pædagogikken omkring eleverne over 25. For se kilder og læse mere om de pædagogiske tilgange i SOPUs reformordbog se [her](#).

Samspil med andre fag

Undervisningen i det uddannelsesspecifikke fag tilrettelægges i sammenhæng med undervisningen i de øvrige fag i grundforløbets 2. del. Undervisningen i det uddannelsesspecifikke fag indgår i samspil med grundfagene naturfag E, dansk D og valgfagsundervisningen.

Den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen i faget

Faget inddrager den faglige viden og de faglige færdigheder, som eleverne har opnået gennem grundfags- og valgfagsundervisningen.

Undervisningen tilrettelægges, så vidensmål og færdighedsmål opleves i et samspil. I begyndelsen af undervisningen vil undervisningen fortrinsvis være tilrettelagt af vidensmål og færdighedsmål. Efterhånden som eleven tilegner sig viden og færdigheder, vil fagets kompetencemål komme mere i spil i undervisningen. Omsætning af fagets mål i praksis vil indeholde elementer af grundfagene dansk D og naturfag E. For at sikre grundfagernes status indarbejdes grundfagsfaglige indhold i det uddannelsesspecifikke fags læringsaktiviteter.

Dele af kernestoffet og det supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til at styrke samspillet med det uddannelsesspecifikke fag, grundfagene og den øvrige undervisning i elevens erhvervsuddannelse².

Praksisorienteret og helhedsorienteret undervisningen handler dels om at grundfagsundervisningen knyttes

---

² Se mere i vejledningerne til de enkelte grundfag her: <http://www.uvm.dk/Uddannelser/Erhvervsuddannelser/Undervisning-og-laeringsmiljoe/Grundfag>

op på de projekter og emner, som eleverne arbejder med i undervisningen. Helhedsorienteret undervisning handler dog også om, at de grundfagselementer der ikke naturligt kan indgå i de projektorienterede læringsaktiviteter bliver brancherettede.

Valgfagsundervisningen er tilrettelagt således at eleverne arbejder med deres individuelle fag/mål koblet til det projekt som eleven aktuelt arbejder med.

På SOPU arbejder man med SKILLS som læringsmetode på alle uddannelsesniveauer og forløb. Det giver mulighed for at eleverne kan demonstrerer viden, færdigheder og kompetencer ud fra en konkret, praktisk situation. Det tilstræbes at både cases til SKILLS aktiviteter og afviklingen af de konkrete aktiviteter sker i tæt samarbejde med praksis.

Valgfag

Læringsaktiviteter i valgfagene kobles til de øvrige læringsaktiviteter i de helhedsorienterede temaer på grundforløb 2.

Elevens valg af valgfagsundervisning vælges som udgangspunkt inden for de første 2 uger af uddannelsen i forbindelse med tilrettelæggelsen af elevens personlige uddannelsesplan.

Eleven har mulighed for at vælge mellem følgende fag, som eleven vælger for hele grundforløb 2:

GF2 - SSH	Afsluttet Dansk niveau	Tema 1 og 2	Tema 3 og 4
Elever <i>med</i> GF1	Dansk F	Dansk D	
	Dansk E	Støttefag	Dansk D
	Dansk E	Bonusfag	Dansk D
	Dansk E	Engelsk E / Dansk D	Engelsk E/ Dansk D
	Dansk D	Støttefag	Bonusfag
	Dansk D	Støttefag/Engelsk E	Støttefag / Engelsk E
	Dansk D	Bonusfag / Engelsk E	Bonusfag / Engelsk E
Elever <i>uden</i> GF1	Dansk G	Dansk D	
	Dansk E	Bonusfag	Dansk D
	Dansk E	Støttefag	Dansk D
	Dansk E	Engelsk E / Dansk D	Engelsk E/ Dansk D

Støttefag som valgfag

For elever, som har behov for ekstra støtte til at opfylde uddannelsens mål, tilbyder SOPU valgfagsundervisning til at støtte elevens boglige eller praktiske læring. Eleven tilbydes understøttende læringsaktiviteter af underviser, læsevejledere og mentorer med udgangspunkt i elevens individuelle behov, f.eks. yderligere udforskning af dagens emner og læringsaktiviteter, fordybelse i begreber, tilegnelse af fagsprog og talbegreber, forståelse og indlæring af fagudtryk, træning i mundtlig udtryksfærdighed og præsentationer og fortrolighed med digitale medier og træning i anvendelse af disse.

Bonusfag som valgfag

For elever, som ønsker udfordringer inden for særlige faglige elementer og problemstillinger, kan valgfaget anvendes til fordybelse inden for emner af relevans for elevens uddannelse. Her trænes færdighederne som fremtidig fagperson. Eleven inddrager faglig viden i forhold til målgruppen og den professionelle rolle i samarbejde med kolleger.

4. Dokumentation

Eleven udarbejder dokumentation af forskellige og relevante processer og produkter, f.eks. temaopgaver, synopsis, port folio eller anden faglig dokumentation. I dokumentationen kan indgå et fagligt produkt.

Krav til elevens dokumentation

På SØPU er der fokus på processen i forbindelse med dokumentation. Dokumentation indgår derfor løbende som en del af læringsaktiviteterne og kan både være skriftlig og visuel i form af f.eks. film. Der differentieres i kravene til dokumentation i forhold til elevgruppen. Formidling indgår som en tydelig del af arbejdet med dokumentation. Der er ikke fastsat krav til længde på et givent produkt, idet der arbejdes med både tekst, billeder, film og andre medier.

5. Evaluering og bedømmelse

Løbende evaluering

Eleven skal i løbet af undervisningen opnå en klar opfattelse af fagets mål samt af egne udfordringer og handlemuligheder i forhold til at kunne opfylde målene. Dette skal ske gennem individuel vejledning og feedback i forhold til de læreprocesser og produkter, som indgår i undervisningens aktiviteter. Desuden inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen er de faglige mål.

Afsluttende standpunktsbedømmelse

Der gives en afsluttende standpunktskarakter efter 7-trins skalaen. Standpunktskarakteren udtrykker elevens opfyldelse af fagets mål.

Afsluttende prøve

En arbejdsgruppe under Danske SOSU-skoler arbejder med udvikling af et fælles koncept for grundforløbsprøven, der sætter rammer for den nye grundforløbsprøve. Rammerne vil blive tilføjet dette afsnit, når gruppen har afsluttet sit arbejde.

6. Kriterier for vurdering af elevernes kompetencer og forudsætninger

I forbindelse med optagelse på grundforløbets anden del drøftes det individuelle uddannelsesforløb med skolens uddannelsesvejledning. Inden uddannelsesstart vurderer skolens uddannelsesvejledere elevens formelle kompetencer. Efter uddannelsesstart fastlægges det endelige forløb, herunder valgfag og grundfagsniveauer inden for de første 2 uger.

Den personlige uddannelsesplan er en del af Elevplan og afspejler det individuelle uddannelsesforløb samt den foretagne realkompetenceafklaring. Uddannelsesplanen udarbejdes dels inden uddannelsesstart og dels i løbet af de første 2 uger på uddannelsen. Den personlige uddannelsesplan skal indeholde en konkret beskrivelse af elevens forudsætninger i forhold til grundforløbets 2. del samt hovedforløb.

Realkompetencevurdering

På SOPU arbejder vi med både reelle og formelle kompetencer med henblik på at fastlægge et individuelt uddannelsesforløb. Inden uddannelsesstart afklares de formelle kompetencer og dermed grundlaget for uddannelsesaftalen. I Uddannelsesvejledningen afklares det, om eleven har kompetencer til at opnå merit for grundfagene på baggrund af elevens formelle kompetencer.

I henhold til § 56 stk. 5 i Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser består realkompetencevurderingen af:

1. En regelbunden vurdering af elevens teoretiske og praktiske kompetencer
2. En skønsmæssig vurdering af ansøgerens eventuelle yderligere teoretiske kompetencer

Realkompetencevurdering for unge under 25 år (EUD)

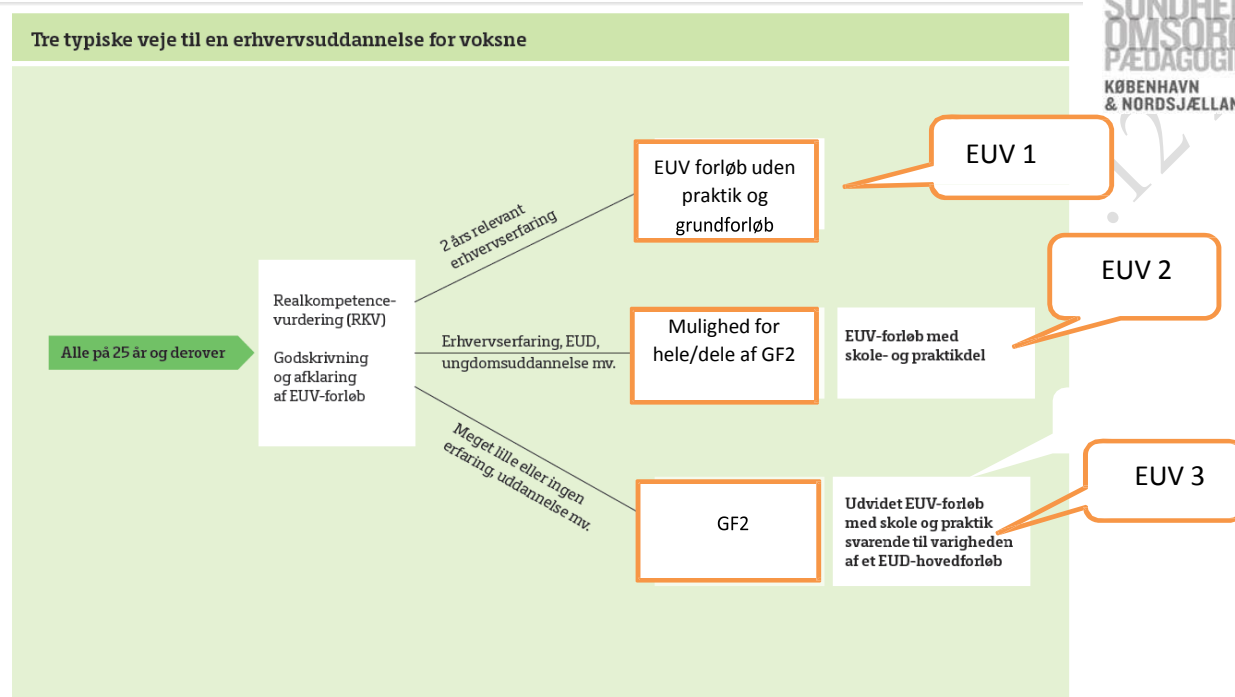
Realkompetencevurderingen finder sted inden for uddannelsens første 2 uger jf. Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser § 56 stk. 3. Ved kompetencevurderingen for unge foretages en faglig vurdering af elevens kompetence, herunder mulighed for godskrivning af elementer i uddannelsen samt valg af fag på højere niveau i forhold til godskrivningen. Hvis eleven ved påbegyndelse af uddannelsen er under 25 år (EUD), vil eleven tilhøre denne kategori, selv om eleven undervejs fylder 25 år.

Realkompetencevurdering for voksne over 25 år (EUV)

Hvis eleven er over 25 år og skal følge uddannelsen som erhvervsuddannelse for voksne (EUV), afklares i Uddannelsesvejledningen, om eleven skal følge uddannelsen som EUV 1, EUV 2 eller EUV 3 ud fra kriterierne fastsat af det faglige udvalg i bilag 1 i bekendtgørelsen for social- og sundhedshjælperuddannelsen³.

SOPU
SUNDHED
OMSORG
PÆDAGOGIK
KØBENHAVN
& NORDSJÆLLAND

7. Samarbejde med det faglige udvalg, praktikvirksomheden og elev

Det lokale uddannelsesudvalg på SOPU har drøftet inddragelse af praksis på Grundforløb 2. Følgende fokusområder vil indgå i den videre udvikling under overskriften **Samfundet ind på skolen – skolen ud i samfundet**.

Foreløbige forslag til aktiviteter:

- Workshop fra praktikken på skolen – brugere og elever i samspil
- Beboere fra plejecentre eller psykiske bosteder inviteres ind i fx aktiviteter i båndet
- Konkurrencer
- Gå-grupper med borgere baseret på frivillighed
- Inddrage foreninger fx besøgsvenner, ældreråd/elevråd
- Borgerfortællinger på skolen – eks. digitalt
- Besøgsdag i praksis
- Få stillet opgave fra fx en kørestolsbruger: "jeg vil gerne invitere min kæreste på middag, uden at der er en hjælper tilstede, hvordan gør man det?"

³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=183722>

8. Lærerkvalifikationer, ressourcer og udstyr

Underviserne på grundforløb 2 har indgående kendskab til det hovedforløb, der ligger i forlængelse af grundforløbet. Underviserne har en grundlæggende erhvervsrettet uddannelse eller anden relevant professionsuddannelse inden for et eller flere relevante uddannelsesområder. Dertil kommer relevant og aktuel erhvervs erfaring og erhvervspædagogisk efteruddannelse.

Der kan arbejdes med de samme ressourcer og udstyr som på det relevante hovedforløb, dog tilpasset niveauet på grundforløbet.

9. Overgangsordninger

Elever der har gennemført et grundforløb 2 på social- og sundhedsuddannelsen eller et grundforløb 2 til social- og sundhedshjælperuddannelsen har direkte adgang til hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen uden supplerende undervisning.

UDKAST TIL BEHANDLING D. 7.12.2016

10. Social- og sundhedshjælperuddannelsen

Social- og sundhedshjælperuddannelsen har som overordnet formål, at elever gennem skoleundervisning og praktikuddannelse opnår viden, færdigheder og kompetencer til at udføre pleje og rehabiliterende opgaver i hjemmepleje og på plejehjem.

Skoleundervisningen i hovedforløbet varer i udgangspunktet 17 uger for både EUD og EUV elever, og er tilrettelagt som vekseluddannelse med både praktik- og skoleperioder.

Kompetencemålene for social- og sundhedshjælperuddannelsen:

- 1) Eleven kan selvstændigt og i tværfagligt samarbejde udøve arbejdet som social- og sundhedshjælper i overensstemmelse med de etiske og lovmæssige regler, der følger med ansvaret som fag- og myndighedsperson og i overensstemmelse med de fastlagte kvalitetsstandarder herunder beskrivelser af serviceniveau, der gælder for social- og sundhedshjælperens arbejdsområde.
- 2) Eleven kan selvstændigt handle fagligt begrundet på observerede ændringer i borgerens fysiske, psykiske og sociale sundhedstilstand, herunder anvende værktøjer til tidlig opsporing.
- 3) Eleven kan kende forskel på komplekse og ikke komplekse borgerforløb og handle i overensstemmelse med eget kompetenceområde i et professionelt samarbejde.
- 4) Eleven kan selvstændigt udføre praktisk og personlig hjælp, omsorg og pleje til borgere ud fra en rehabiliterende tilgang.
- 5) Eleven kan i samarbejde med borgeren understøtte struktur og sammenhæng i borgerens hverdag.
- 6) Eleven kan i det rehabiliterende arbejde understøtte borgeren i intellektuelle, sociale, kulturelle, fysiske og kreative aktiviteter med respekt for borgerens ressourcer og selvbestemmelsesret herunder inddrage pårørende.
- 7) Eleven kan selvstændigt og i samarbejde med borgeren og dennes pårørende arbejde sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende i udførelsen af de planlagte opgaver.
- 8) Eleven kan selvstændigt og i samarbejde med andre identificere, planlægge, udføre og evaluere sine arbejdsopgaver og arbejdsprocesser ud fra fastlagte kvalitetsstandarder og beskrivelser af serviceniveau.
- 9) Eleven kan arbejde motiverende og anvende kommunikation som et redskab til at skabe et professionelt og tværfagligt handlerum samt til at skabe et konfliktdæmpende og voldsforebyggende miljø.
- 10) Eleven kan fagligt dokumentere sin opgavevaretagelse i relevante dokumentationssystemer og handle i overensstemmelse med regler om oplysnings- og tavshedspligt.
- 11) Eleven kan selvstændigt anvende relevant velfærdsteknologi og digitale hjælpemidler.
- 12) Eleven kan selvstændigt anvende hygiejniske retningslinjer for afbrydelse af smitteveje.
- 13) Eleven kan selvstændigt og i samarbejde med andre udvikle et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø.

Fag og niveauer på uddannelsen

Fag	Varighed i uger	Præstationsstandarder	Talentspor
Social- og sundhedshjælperens rolle	2,5	Avanceret	
Mødet med borgeren	3	Avanceret	
Personlig hjælp, omsorg og pleje	4	Avanceret	
Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering	4,5	Avanceret	Ekspert
Valgfri uddannelsesspecifikke fag	1	Avanceret	
Valgfag/ Engelsk (Valgfri)	2	E	
Samlet varighed af skoleundervisningen	17 uger		

Talentspor

Talentspor er gældende i skoleundervisningen i hovedforløbet. Afklaring om valg af talentspor sker ved indgåelse af uddannelsesaftale eller senest i forbindelse med realkompetencevurdering inden for uddannelsens første 2 uger. Elever på talentspor er en del af læringsfællesskabet på linje med alle andre elever.

Definition af talent: Når unge og voksne i uddannelsessystemet udviser flere af følgende egenskaber⁴:

- Særlige forudsætninger inden for et eller flere områder
- Motivation
- Potentiale
- Engagement
- Innovative ideer

Talentsporet ses som en formalisering af den uformelle differentiering, som allerede praktiseres i praktikken og på skolen.

Fag på højere niveau

Det faglige udvalg, PASS, har beskrevet et af de uddannelsesspecifikke fag på et højere niveau end det obligatoriske, det vil i praksis sige ekspertniveau. Elever, der vælger faget på ekspertniveau, er på talentspor.

Formalia vedr. talentspor og uddannelsesplaner

Talentspor vælges ved uddannelsens start og forudsætter at mindst 25% af undervisningen gennemføres på et højere niveau (ekspertniveau) end det obligatoriske (avanceret niveau). Valg af talentspor sker ved uddannelsens start og skal fremgå af uddannelsesaftalen. Uddannelsens start betyder i denne sammenhæng ved indgåelse af uddannelsesaftale med ansættende myndighed. Ønsker eleven senere at til vælge talentspor, kan der udfærdiges et tillæg til uddannelsesaftalen.

Hvis en elev fortryder sit valg af talentspor, så vil det være muligt at ændre en indgået uddannelsesaftale ved, at eleven fravælger at følge talentspor i uddannelsesforløbet. Reglerne i forbindelse med ændring af en uddannelsesaftale er de samme som ved andre forhold, hvor der sker en ændring i en uddannelsesaftale. Fag og niveau vil fremgå af elevens skolebevis.

Talentsporet består af undervisning i følgende fag på højere niveau:

Social- og sundhedshjælperuddannelsen
<ul style="list-style-type: none">
• Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering

Valgfri uddannelsesspecifikke fag

De valgfri fag har til formål at give eleven en specifik erhvervskompetence. Fagene er begrundet i uddannelsens kompetencemål både praktisk og teoretisk og foregår på avanceret niveau. Fagene giver eleven mulighed for at fordybe sig i et særligt fagområde, og dermed opnå en specifik erhvervskompetence. Eleven skal på SOSU-hjælperuddannelsen vælge ét valgfrit fag, som skal bestås. Målene fremgår af uddannelsesordningen.

⁴ <http://sopu.dk/wp-content/uploads/2015/06/SOPU-reformordbog-kapitel-1-maj-2015.pdf>

De valgfri uddannelsesspecifikke fag på SOSU-hjælperuddannelsen har en varighed på 1 uge:

- Samarbejde med borger med demens og pårørende
- Kost og motion til udsatte grupper
- Livskvalitet og forebyggelse af ensomhed
- Mødet med borgeren med psykisk sygdom
- SOSU-hjælperens opgaver i det palliative forløb
- Velfærdsteknologi og opgaver omkring telemedicin

Valgfag

Valgfag skal give mulighed for yderligere indsigt i uddannelsernes faglige og almene fag.

Øvrige fag, som kan understøtte elevens faglige, sociale og personlige udvikling, kan indgå som valgfag. SØPU udbyder følgende valgfag:

Kultur og sundhed

Formålet med valgfaget er, at eleven opnår forståelse, åbenhed og respekt for andre kulturer herunder sundhedsbegreber og –opfattelse, samt at eleven opnår forståelse for egne og andres handlemønstre i forhold til sundhedsadfærd.

Gråzonesprog - et valgfag om faglig kommunikation

Valgfaget udvikler elevens faglige identitet gennem tilegnelse af en række metoder og praktiske værktøjer, der styrker deres faglige og professionelle kommunikation i skole og praktik. Eleverne oparbejder sproglig bevidsthed om fagets sprog ud fra opgaver med læsning, lytning, ordkendskab, teksttypekendskab og skrivning, svarende til kategorierne i EUD screeningen. Målgruppen for valgfaget er elever, som ønsker at træne fagets sprog, så de bliver bedre formidlere i relation til deres samarbejdspartnere.

Innovation

Innovationsvalgfaget er bygget op omkring innovationstrappen. Det er en metode, hvor eleverne trænes i en kreativ tankegang, som gør dem i stand til at udvælge behov/problemområder fra praktikken, indsamle viden og erfaringer inden for deres brancheområde, ideudvikle og komme med en løsning på problemet. Igennem valgfaget præsenteres eleverne for innovative metoder, som bidrager til, at eleverne tilegner sig innovative arbejdsmetoder.

Velfærdsteknologi

Formålet med valgfaget er, at eleven får mulighed for at arbejde med den generelle IT kompetence, der skal til for at kunne anvende velfærdsteknologiske hjælpemidler. Valgfaget er bygget op omkring brugen af IT programmer, og målgruppen er elever der ønsker at blive bedre til at anvende digitale medier og andre velfærdsteknologiske arbejdsredskaber.

Engelsk

Eleven arbejder med grundfaget Engelsk niveau E. Elever, der vælger dette valgfag skal arbejde med engelsk i begge valgfagsuger og kan derfor kun vælge dette valgfag. Eleverne skal oplyses om, at dette fag kan blive udtrykt til prøve.

11. Ansættelse og optag

Ansøgning til uddannelsen sendes til den kommune eller region, hvor eleven ønsker ansættelse. Som ansøger skal man orientere sig på kommunens hjemmeside i forhold til korrekt ansøgningsprocedure, krav til dokumentation o. lign. Den ansættende myndighed foretager vurdering og ansættelsesproces. Skolen varetager optag på uddannelsen og planlægger den konkrete uddannelsesplan ud fra elevens erfaring med job og uddannelse.

Eleverne vejledes til at oprette sig som praktikpladssøgende på praktikpladsen.dk.

Elevens personlige uddannelsesplan

Som den indledende del af uddannelsesforløbet udarbejder skolen, eleven og evt. i samarbejde med ansættende myndighed elevens personlige uddannelsesplan. Uddannelsesplanen omfatter en realkompetencevurdering (RKV) af elevens kompetencer og forudsætninger i forhold til den ønskede uddannelse, og den personlige uddannelsesplan udarbejdes på grundlag af elevens forudsætninger sammenholdt med uddannelsens kompetencemål.

Elevens arbejdstid

Elever skal regne med en arbejdsuge på 37 timer. Undervisningstiden er 26 timers undervisning, hvilket svarer til 7 lektioner af 45 minutters varighed hver dag. Ved uddannelsens start bliver den konkrete planlægning af forløbet præsenteret og gennemgået. I praktikperioderne er eleverne fuldtidsbeskæftigede, hvilket betyder, at eleverne har en ugentlig arbejdstid svarende til 37 timer. I denne arbejdstid indgår alle de forskellige elementer af læringsforløbet.

12. Bedømmelsesplan

Gennem uddannelsen sker en løbende bedømmelse i samtlige uddannelsesspecifikke fag og grundfag. Underviserne afgiver delkarakterer i Elevplan efter hver skoleperiode, som tilføjes skolevejledningen. Der kan afholdes samtaler mellem elev og kontaktlærer som et led i den løbende bedømmelse.

Eleven bedømmes ud fra de mål, der er blevet undervist i i den pågældende skoleperiode, fagets generelle målsætninger og niveau samt ud fra de overordnede kompetencemål.

Til hver læringsaktivitet er knyttet et antal kompetencemål og et antal læringselementer med mål fra det enkelte uddannelsesspecifikke fag og grundfag.

Eleven bedømmes med erhvervsfagligt fokus. Det vil sige, at fokus for vurderingen er, hvordan elevens adfærd, kommunikation og samarbejdsevne vil fungere i en professionel sammenhæng.

Det er elevens præstation i læringsaktiviteterne, som er grundlaget for den løbende bedømmelse. Det omfatter både eventuelle skriftlige afleveringer og elevens deltagelse i læringsaktiviteterne. Delkarakterer og standpunktsbedømmelse gives ud fra 7-trinsskalaen.

13. Prøvere regler for SOSU-hjælperuddannelsen

For at der kan udstedes skolebevis, skal eleven have bestået de uddannelsesspecifikke fag, samt et af de valgfrie uddannelsesspecifikke fag skal være bestået.

Ved afslutningen af en praktikperiode afgiver praktikvirksomheden en praktikerklæring. Der anvendes bedømmelsen *godkendt/ikke godkendt*.

Skolen udtrækker ét af de uddannelsesspecifikke fag til prøve. For elever der følger Engelsk E, kan faget udtrækkes til prøve.

Prøver i uddannelsesspecifikke fag samt afsluttende prøve baseres på cases.

Prøver i grundfag følger grundfagsbekendtgørelsen.

14. praktikuddannelsen

Praktikmål for social- og sundhedsuddannelsen:

1. Eleven kan professionelt og selvstændigt udføre personlig pleje og omsorg samt varetage personlig og praktisk hjælp, så borgeren kan bevare sin mulighed for livsudfoldelse og livskvalitet.
2. Eleven kan, under hensyntagen til selvbestemmelsesretten, motivere borgeren til at tage aktivt del i det rehabiliterende forløb, så egenomsorg, trivsel og praktisk funktionsevne bevares i hverdagen i videst mulig omfang.
3. Eleven kan arbejde sundhedsfremmende og forebyggende og reagere hensigtsmæssigt på ændringer i borgerens fysiske, psykiske og sociale sundhedstilstand.
4. Eleven kan, under hensyntagen til livsstil og livsvilkår, selvstændigt motivere og understøtte borgeren i forhold til sundhedsfremme og forebyggelse samt informere borgeren om relevante private og kommunale tilbud, herunder kontakt til netværk og frivillige.
5. Eleven kan ud fra et fagligt skøn, samt Sundhedsstyrelsens anbefalinger til tidlig opsporing, kommunale procedurer og retningslinjer, selvstændigt iværksætte handlinger, herunder relevante screeninger, i forhold til borgerens hverdagsliv.
6. Eleven kan, på baggrund af fagligt skøn af borgerens ernæringstilstand, iværksætte relevante initiativer, der fokuserer på borgerens kost og ernæring, herunder måltidets betydning.
7. Eleven kan selvstændigt støtte, vejlede, igangsætte og evaluere fysiske, kulturelle, kreative og sociale aktiviteter sammen med borgeren for at støtte borgeren i at mestre eget hverdagsliv.
8. Eleven kan selvstændigt informere og understøtte i brug af digitale hjælpemidler med fokus på træning og praktisk hjælp.
9. Eleven kan fagligt dokumentere den planlagte og gennemførte indsats i pleje-, trænings- og/eller handleplaner i overensstemmelse med arbejdspladsens retningslinjer, herunder anvende elektroniske dokumentations-systemer.
10. Eleven kan med en målrettet kommunikation etablere, gennemføre og afslutte det professionelle møde med borgere og pårørende, herunder inddrage relevante samarbejdspartnere.
11. Eleven kan møde andre mennesker på en etisk, empatisk og respektfuld måde samt reflektere og begrunde sin egen professionelle rolle i udviklingen af mellemmenneskelige relationer.
12. Eleven kan håndtere konflikter og arbejde voldsforebyggende ud fra arbejdspladsens retningslinjer for arbejdsmiljø.
13. Eleven kan selvstændigt forflytte en borger i overensstemmelse med de ergonomiske principper og kan selvstændigt anvende og vedligeholde hjælpemidler og relevant velfærdsteknologi.
14. Eleven kan selvstændigt anvende hygiejniske principper for personlig pleje samt medvirke til at forebygge smittespredning ud fra nationale og lokale retningslinjer samt vejlede borgere og pårørende herom.
15. Eleven kan planlægge og udføre egne opgaver ud fra en forståelse af forskellen på ydelser, der reguleres efter Serviceloven og Sundhedsloven samt praktikstedets praksis for delegation af opgaver.
16. Eleven kan selvstændigt arbejde inden for eget kompetenceområde og efter lokale kvalitetsstandarder for utilsigtede hændelser mv., og indgå i samarbejder med relevante kolleger og tværfaglige samarbejdspartnere.

Praktikerklæringer

Ved afslutning af en praktikperiode afgiver praktikvirksomheden en praktikerklæring, hvor bedømmelsen godkendt/ikke godkendt anvendes. Elever, der ikke har opnået bedømmelsen godkendt i en praktikperiode, tilbydes en ny praktik og vurderes på ny.

PASS har udviklet følgende praktikerklæringer, som kan findes på følgende link: <http://www.passinfo.dk/PASS-for-professionelle/For-praktiksteder-SOSU-PAU/Vejledninger-fra-PASS/Praktikerklaeringer>

Samarbejde mellem praktik og skole

I overensstemmelse med SØPU 's vision og værdigrundlag, er der fokus på at skabe sammenhæng mellem elevens uddannelsesforløb på skolen og i praktikken. Fokus er ligeledes at skabe gode læringsbetingelser og kontinuerligt udvikle uddannelsen, så den matcher samfundets behov.

Praktikvejledere, uddannelsesansvarlige, repræsentanter fra kommuner, regioner og skole deltager i samarbejdet. For at sikre sammenhæng i uddannelsesforløbet, tilrettelægges læringsaktiviteterne begge steder, så det understøtter såvel fagmål, kompetencemål som praktikmål. Der er ydermere fokus på at udvikle og understøtte den færdiguddannede social- og socialhjelppers faglige identitet.

I 2016 og 2017 er der særligt fokus på samarbejdet omkring skolevejledninger og praktikerklæringer. Målet med samarbejdet er at skabe sammenhæng i elevernes uddannelsesforløb, sikre videndeling på tværs af skoleperioder og praktikperioder samt understøtte elevernes fortsatte læring i hele forløbet.

Der samarbejdes derudover blandt andet om elevtrivsel og gennemførselsamt samt tilpasning af uddannelsesforløb. Koordinatorer, uddannelseskonsulenter, undervisere og vejledere fra SØPU deltager i samarbejdet med praktikvejledere og uddannelseskonsulenter fra praksis.

15. Lærerkvalifikationer

Underviserne på Social- og sundhedshjælperuddannelsen har en grundlæggende erhvervsrettet uddannelse eller anden relevant professionsuddannelse inden for et eller flere relevante uddannelsesområder. Dertil kommer relevant og aktuel erhvervs erfaring og erhvervspædagogisk efteruddannelse.

16. Overgangsordning

Elever der har gennemført en social- og sundhedshjælperuddannelse har ret til følgende regelbunden standardmerit på social- og sundhedsassistentuddannelsen:

- 5 ugers afkortning af skoleundervisningen for de unge under 25 år (EUD)
- 10 ugers afkortning af skoleundervisningen for de voksne over 25 år (EUV)
- 5 måneders afkortning af praktikuddannelsen

Elever der har praksiserfaring og hvis praktikperiode skal afkortes jf. meritbilaget i bekendtgørelsen til social- og sundhedshjælperuddannelsen vil blive afkortet for praktik i begyndelsen af deres uddannelse.

17. Taksonomi

Social- og sundhedshjælperuddannelsen er indplaceret i den Nationale kvalifikationsramme på niveau 3 og Social- og sundhedsassistentuddannelsen på niveau 4. De uddannelsesspecifikke fag på hovedforløbet, er beskrevet i uddannelsesordningen og følger den taksonomi, der fremgår af § 34 i Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Slutmålet i de uddannelsesspecifikke fag er beskrevet på avanceret niveau, og fag på højere niveau og talentspor er beskrevet på ekspertniveau.

Præstationsstandarder	
Begynder	Eleven kan løse en opgave og udføre en aktivitet i en kendt situation eller ud fra en kendt problemstilling eller kan udføre en mere kompliceret aktivitet under vejledning. På dette niveau lægges der vægt på personlig kompetence til at sætte sig ind i uddannelsens fundamentale kundskabs- og færdighedsområder og kompetence til at udvikle ansvarlighed og grundlag for fortsat læring. På begynderniveauet grundlægges ligeledes selvstændighed i opgaveløsning.
Rutineret	Eleven kan planlægge og gennemføre en opgave eller aktivitet eller løse et problem i en rutinemæssig eller kendt situation og omgivelse, alene og i samarbejde med andre. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til selvstændigt at sætte sig ind i mere komplicerede problemstillinger og til at kommunikere med andre om løsningen heraf. Yderligere lægges vægt på fleksibilitet og omstillingsevne.
Avanceret	Eleven kan vurdere et problem, kan planlægge, løse og gennemføre en opgave eller aktivitet eller løse et problem også i ikke-rutinesituationer – alene eller i samarbejde med andre – under hensyn til opgavens art. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til at tage selvstændigt ansvar og vise initiativ samt kompetence til selv at formulere og løse faglige og sociale opgaver og problemer. Yderligere lægges vægt på kvalitetssans og kreativitet.
Ekspert	Eleven kan løse komplekse arbejdsopgaver og kan argumentere for valgte løsninger af opståede problemer. Der lægges vægt på evnen til at kunne bruge allerede opnåede kompetencer i en ny kontekst, på evnen til at arbejde med overblik og deltage i arbejdspladsens innovative processer. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til målrettet at kunne planlægge, tilrettelægge, udføre og evaluere arbejdsprocesserne således, at kvaliteten i processen og resultatet sikres. Endvidere lægges vægt på, at eleven kan vurdere og begrunde behovet for forbedringer af arbejdsprocesser, samt på at eleven kan kommunikere om sin faglighed i alle relevante sammenhænge.